

Τὸ Βῆμα

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΓΡΑΦΕΙΑ
"ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΑΤΡΙΔΟΣ"

ΠΑΝΤΩΝ ΠΑΤΡΙΣ ΤΙΜΙΩΤΑΤΟΝ

Ἰδιοκτήτης
P. ΓΑΒΑΛΑΣ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΑ ΣΥΜΒΑΝΤΑ

Παρά τῶν πληθύν τῶν ἐπισήμων καὶ ἡμιεπισήμων ἀνακοινωθέντων, τί ἀληθῶς συμβαίνει δὲν γνωρίζομεν τὸ μόνον βέβαιον εἶναι, ὅτι, καθ' ὃν χρόνον φανταζόμεθα ὅτι θαλασσοκρατοῦμε ἐν τῷ Αἰγαίῳ ἐναντι τῶν ἀντιπάλων, ἡφνης ἐν Τουρκικὸν καταδρομικὸν ἰς τὸ ὁποῖον ἀγνοοῦμεν διατὶ ἐδόθη ὑπὸ τοῦ πλήθους τὸ ὄνομα «Μετζίε», ἐνεφανίσθη τὴν 2 Ἰανουαρίου ἐν τῆς Σύρου, ἐντὸς δὲ τοῦ λιμένος ἡς ὑπέβαλε τὸ ναυτικόν μας γόητρον ἰς τὴν βαθυτέραν ταπεινώσιν, πικρολήσαν διὰ τῶν ὀβίδων του ἐν τῷ εἰς πολεμικὰ εὐδρόμα μεταβαπτισθέντων ταχυδρομικῶν ἀτμοπλοίων, τῶν ἄριστα κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πολεμικῶν μας ἐπιχειρήσεων δρᾶσαν, ὑπὸ κυβερνήτην τὸν ἀτάραχον κ. Α. Τσουκαλᾶν, ὑπερωίνειον «Μακεδονία».

Καὶ ἡ ταπεινὴς ἦν ὑπέστη τὸ ναυτικόν μας γόητρον ἐν τῷ λιμένι τῆς Σύρου σήμερον, ὅτε θαλασσοκρατοῦμεν ἐν τῷ Αἰγαίῳ, εἶναι πολὺ βαθυτέρα ἐκείνης ἡς ἦν ἐν τῷ αὐτῷ λιμένι ὑπέβαλεν Χοβάρτ πασσᾶς τὴν Ἑλλάδα ἐν τῷ 1869, ἡγούμενος τοῦ πανισχύ τότε στόλου τῆς τετάρτης, ἂν μὴ τρίτης, ναυτικῆς δυνάμεως τῆς Μυαίου, διότι τότε ὁ ὑποπλοίαρχος ὡς πειρατικῶν χαρακτηρισθείσης διωκομένης «Ἐνώσεως» Ἐπαύονδας Σουρίας, ἔσχε τὴν ἀπειροεὐχάριστον νὰ φντεύσῃ πέντε ἢ σφαίρας εἰς τὰ πλευρὰ τῶν διωκτικῶν, ἐν ᾧ σήμερον ὁ ὑπεροχώτερον πυροβολητῶν τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, ὁ τόσο δεξιῶς μέχρ' ὅδε χειρισθείς τὰ συστήματα Βιέμ πυροβόλα τοῦ εὐδρόμου του, εἴη εἰς τὴν σιδηρὰν ἀνάγκην, χάρις ἀσφαλείας τῆς πόλεως, οὔτε μίαν βολὴν ἐξ ἐκείνων, ἃς τόσο καὶ γνωρίζει νὰ διευθύνῃ πρὸς τὸν πόντον, νὰ ἐξακοντίσῃ κατὰ τοῦ ἰβόλως θρασέως ἐχθρικοῦ σκάφους αἱ ὀβίδες ἐπυροπόλησαν τὸ ὑπὸ διεύθυνσίν του πλοῖον.

Τὰ κατὰ τὸ συμβᾶνσι περι-
που ὡς ἐξῆς:

Περὶ τὴν μεσημβρίαν τετάρτης συνεχεῖς κανονισμοὶ ἐφίαν τὴν κοινὴν περιέργειαν, οἱ πάντες διετυπυθάνοντο τί ἄρα συνέβαινε καὶ οἱ κοινοβολισμοὶ; Μετὰ πέντε ἑπτὰ ἐκυκλοφόρει ἡ εἶδησις ὅτι πλ' οὐρικήν, εὐρισκόμενον ἐπισθεν τῆς ν. Γάδαρης, ἐφ' ἧς ὁ περιστροφικὸς τῆς φανίας,

ἐβομβάρδιζε τὸ ἐργοστάσιον τοῦ κατὰ τὴν Ἀζόλιμον Ἑλληνικοῦ πυριτιδοποιείου.

Ἡ ἐμφάνισις Τουρκικοῦ πολεμικοῦ πρὸ τοῦ λιμένος Σύρου, ἧς ὡς ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν οἱ εὐεπίφοροι εἰς πανικούς ζητωπόλεμοι, ἐθεώρησαν τὴν καταστροφὴν τοῦ πρὸ τῶν Δαρδανελίων φρουροῦντος Ἑλληνικοῦ στόλου, ἐνέσπειρε τὸν πανικὸν εἰς ὄλων τὰς καρδίας, καὶ μετ' ὀλίγον ἐφ' ὅλων τῶν προξενείων ἐπαίρονται αἱ σημαῖαι τῶν Δυνάμεων ἃς τὰ προξενεῖα ἐξεπροσώπων καὶ συνέρρουν ἐν αὐτοῖς οἱ πολυπληθεῖς πανικόβλητοι ἀποφέροντες πᾶν ὅ,τι ἔκαστος πολῦτιμον εἶχε.

Ἐκτὸς ὅμως τῶν προξενείων καὶ οὐκ ὀλίγα ἰδιωτῶν, καὶ δὴ καὶ ἐπισήμων, ὡς λέγουσιν, οἰκίαι καὶ ἐργοστάσια ὑψώσαν ξένας σημαίας, ἀγνωστον πρὸς τίνα σκοπὸν πρὸς δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ λιμένι εὐρισκόμενα ξένα πλοῖα, μὴ ἀρκεσθέντα εἰς τὰς ἐπὶ τῶν κοντῶν σημαίας των, ἐπαίρουσι τὰς ἐθνικὰς τῶν σημαίας καὶ ἐπὶ τοῦ τέρθρου τοῦ ἀκατίου ἴστου των. Πολλοὶ ἐκ τῶν τοῦ λαοῦ συνέρρουν εἰς τὰς ἐν Ἄνω Σύρῳ Γαλλικὰς μονὰς τῶν καλογραίων καὶ τὰ καταστήματα πάντα τῆς ἀγορᾶς μετὰ σπουδῆς ἐκλείσθησαν.

Μετ' ὀλίγον τὸ καταδρομικόν, ὅπερ ἀληθῶς ἦτο Τουρκικόν, ἐμφανίζεται πρὸ τοῦ ἀνατολικοῦ ἀκρωτηρίου τῆς νησίδος τοῦ φανοῦ καὶ διὰ τοῦ διεθνούς σηματολογίου ἀπευθύνει διάφορα σήματα πρὸς τὸν λιμενάρχην καὶ τὸν κυβερνήτην τῆς «Μακεδονίας» παρ' οὗ ἤξιον τὴν παράδοσιν τοῦ πλοίου του, ἢ ἀπάντησις τοῦ Ἑλληνος ἀξιωματικοῦ ἦτο οἷα εἶδει νὰ ἦτο, ἀπολύτως ἀρνητικῆ.

Τότε τὸ Τουρκικὸν διατάσσει τὰ ξένα πλοῖα νὰ ἐξέλθωσι τοῦ λιμένος αὐθωρεῖ. Πρὸς τὴν πρόσκλησιν ταύτην συμμορφοῦται τὸ πρὸ τοῦ Υγαιονομείου ναυλογοῦν Ἄγγλικόν ἀτμόπλοιον τῆς ἐταιρείας Elerman und Co, «Ἀλεξάνδρεια» καὶ ἀμέσως ἤρξατο τοῦ πυρὸς κατὰ τῆς παρὰ τὴν λεγομένην Αἰμασιάν ἰχθυοπωλείων μεθωρμισμένης πρὸς ἐπισκευὰς καὶ παραλαβὴν φορτίου γαιανθράκων, «Μακεδονίας» ἧς ὁ κυβερνήτης καὶ τὸ ἐπιτελεῖον ἀπεφάσισαν τὴν καταδύθισιν καὶ διέταξαν τὸ ἀνοίγμα τῶν κρουνῶν. Ἀτυχῶς τὸ βάθος τοῦ ἀτμοπλοίου ἦτο μέγα, ὁ δὲ λιμὴν κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐντελῶς ἀβαθὴς, ὥστε καὶ μετὰ τὴν καταδύθισιν παρουσιάζεε τρισμέγιστον ἀκίνητον στόχον εἰς τὰ βλήματα τοῦ ἐχθροῦ, ὃν περὶ τὰ τριάκοντα ἔτυχον τοῦ σκοποῦ καὶ ἤναφον γενικὴν πυρκαϊάν ἐπὶ τοῦ πλοίου. Μετὰ τὸ ἐπελθόν ἀποτέλεσμα τοῦτο, τὸ Τουρκικὸν ἔστρεψε τὴν πῦρραν πρὸς τὸ πέλαγος καὶ, μετ' ὀλίγης τῆς δυνάμεως τοῦ ἀτμοῦ χωροῦν, ἐξηφανίσθη εἰς τὸ μεταξὺ Δήλου καὶ Νάξου διάστημα. Πλείστον ἄλλων βλημάτων ἄλλα μὲν ἔπεσαν εἰς τὴν θάλασσαν, ἄλλα δ' ἐπέφεραν εἰς διαφόρους οἰκοδομὰς τῆς πόλεως ἱκανὰς ζημίας.

Ἐπέφεραν εἰς διαφόρους οἰκοδομὰς τῆς πόλεως ἱκανὰς ζημίας.

Τρεῖς ὀβίδες πεσοῦσαι ἐπὶ τοῦ ἐνταῦθα ἠλεκτρικοῦ σταθμοῦ τῆς ἐταιρείας Thomson Houston de la Mediterannée κατέστρεψαν τὰς οἰκοδομὰς καὶ τὰ μηχανήματα τῆς, οὔτως ὥστε ἡ πόλις ὀλόκληρος εἶναι βεθυθισμένη εἰς ἀπόλυτον σκοτίαν.

Ἐτέρα ὀβίς κατέστρεψε τὴν οἰκίαν τοῦ ἐφοπλιστοῦ κ. Α. Κοσμᾶ, ἄλλη, πλήξασα τοὺς τοίχους τῶν ἐργοστασίων Τσιροπινᾶ καὶ Βελισσαροπούλου καὶ ἐπωστρακισθεῖσα, ἐπλήξε τὸν Ἰταλὸν ὑπήκοον καὶ τηλεγραφητὴν παρὰ τῆ Ἀγγλικῆς Ἐταιρείας τῶν τηλεγράφων κ. Ν. Τζιτέλην, τῷ ἔθραυσε δὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε κατέστη ἀναγκαῖος ὁ ἄμεσος ἀκρωτηριασμός.

Ἐξ ἄλλων ὀβίδων ἐθανατώθη μία ὑπηρέτρια καὶ ἐπλήγησαν κατὰ τὰ ἄλλα ἡ ἡττῶν σοβαρῶς περὶ τὰ ἐνδεα ἀτομα ἐν ὄλῳ. Τῆς «Μακεδονίας» κατεστράφη ὀλόκληρος ἡ ξυλίνη ἐπέδουσις, ἀπομένουσι δ' ὄρθια πάντα τὰ σιδηρὰ μέρη τοῦ πλοίου, ὅποια ὅμως αἱ ἐπελθούσαι ζημίαι δυσκόλως θὰ ἐξακριβωθῶσι, τὸ μὲν διότι, ἐκτὸς τοῦ ταμείου τῶν μετρητῶν ὅπερ διέσωσεν ὁ ἀριμόδιος οικονομικὸς ἀξιωματικὸς, πάντα τὰ λογιστικὰ βιβλία κατεστράφησαν, τὸ δὲ διότι ἐκτὸς τῶν ὄσων ἐρρίφθησαν τῆ προσωπικῆ ἐπιστάσις τοῦ κυβερνήτου εἰς τὴν θάλασσαν πυρομαχικῶν, καὶ ἅτινα θ' ἀνεγκυσθῶσιν ἐντελῶς ἀβλαβῆ, καὶ ἀρκετὰ ἐγένοντο παρανάλωμα τοῦ πυρὸς, ὡς δέδοται ἡμῖν νὰ εἰκάσωμεν ἐκ συνεχῶν ἐπὶ ὠραν ἐκρήξεων, κηρωτῶν φυσιγγίων, ὧν αἱ ἀντηχήσεις, μετατοπίζουσαι τὸ ἠχητικὸν κέντρον, ἔκαμον τοὺς πλείστους νὰ φαντασθῶσιν νέαν ἐπάνοδον καὶ νέαν ἐπιθέσιν του θρασέως ἐπιδρομέως καὶ νὰ ἐκαταλείψωσι τὰς οἰκίας των τρεπόμενοι ἀνὰ τὰ ἔρη.

Ὁ πανικός τοῦ λαοῦ ἐξεδηλόυτο κατὰ τρόπον ἀπερίγραπτον, οὐδὲν δὲ τὸ συνέχον αὐτὸν, οὔτε ἡ λογικὴ, οὔτε αἱ παραινήσεις, οὔτε τὸ παράδειγμα, δι' ὃ καὶ ἐστράφησαν εἰς διαρπαγὴν ὅπλων Γκρά ἐκ τῶν ἀποθηκῶν τοῦ κ. Τροφιμῶφ καὶ φυσιγγίων ἐκ τῶν ἀποθηκῶν τοῦ κ. Καρδίτση καὶ οὔτως ὀπλιζόμενοι οἱ πλείστοι ἐτρέποντο πρὸς τὰ περίεξ ὄρη. Διατὶ ὀπλιζόντο καὶ διὰ τι ὀπλιζόμενοι ἐτρέποντο εἰς φυγὴν; Μόνον αὐτοὶ τὸ γνωρίζουσι.

Αἱ διαφορὶ ἀρχαί, ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς ἀναστατώσεως, διδόντων τὸ παράδειγμα τοῦ Σεβασμ. Ἐπισκόπου ἡμῶν, ὅστις κατῆλθεν εἰς τὴν ἀγορὰν, καθησυχάζων τὰ πλήθη, νουθετῶν καὶ ἐγκαρδιῶν καὶ τοῦ κυβερνήτου καὶ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς πρῆβύσης «Μακεδονίας», σχηματισάντων περιπολίας ἐκ ναυτικῶν ἀγχημάτων πρὸς καθησυχασιν τοῦ παραφερομένου ἐκ τοῦ πλοίου ὁμοθυμῶν, ἤρθησαν εἰς τὸ ὑψὺ ἀποσπῶντων ἐν οὕτω κοινήμῳ πείσει, π

ΔΟΞΑ ΜΑΤΩΜΗ

Στὸν Πέτρο Σαλταμπάσι

Τὸ ἄσμα τῆς Ἐλευθερίας ποῦ τὸ σκοποῦν πῆρες,

Τὸ ψάλλουν τόσα σιόματα, τὸ κρούουν οὐκ ἄδρες.

Καὶ διαλεκτὸς τραγουδιστὴς στὸ Θρόνο τ' Ἰδέας.

Σταμάτησες ἀγέρωχος καὶ σὺ σὺν Περμηθέας.

Μὲ τὴν καινούργιαν Ἀνοιξί τῆς Λευτείας ποῦ βγαίνει,

Κάποια Πορφύρα ἀίμμητη ἢ Δόξα σὺ θραίνε.

Καὶ τῆς Ἠλείου τὰ βουνὰ τὰ ματωμένα,

Καὶ τραγὸ θὰ διαλαλοῦν, ὦ ἦ ῥω γὰ σένα.

Ὁ ὑπὲρ τῆς Πατρίδος καὶ τῆς Ἐλευθερίας ἔνδοξος θάνατος τοῦ Πέτρου Κ. Σαλταμπάσι βαθέως συνεκίνησε τοὺς ἡμετέρους συμπολίτας. Ὑπέκριντο δὲ εἰς ἑστέων τὴν ἐπιθυμίαν δημοσιεύομεν κα σήμερον ἐν τῷ «Βήματι» τὰ ἐπόμενα. Ὁλόκληρον ὁμῶς ἀπαιτεῖται βιβλίον ὅπως περιλάβῃ τὰ πρὸς τὸν πατέρα του καὶ τὸν ἐν Ἀλεξανδρίᾳ ἀδελφόν του ἐπισταλέντα, ὡς καὶ τὰ ἀφιερωθέντα τῇ μνήμῃ τοῦ ἀδίου ἀνδρὸς ἄρθρα τοῦ περιοδικῆ τύπου.

Πρὸ τῆς ἀφίξεώς του εἰς Ἠπειρον.

Ἐἰς Ἀθήνας ἤδη εὐρισκόμενος ἔγραψεν, ἔκτος τῆς προδημοσιευθείσης καὶ τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν.

«... Ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰ μὲν ἐν Ἀθήναις μέχρις οὗ ἐκγυμνασθῶ οἱ ἄνδρες τοῦ λόχου οἱ πλείστοι τῶν ὁποίων εἶναι ἐθελονταί. Κυκλαδίου ἔχω εἰς τὸν λόχ μου ἐλαχίστους, Ἐρμουπολίτην δὲ καὶ Σύριον ὀδύνα.

Ἐνταῦθα εὐρίσκειται πρὸς ἑκατόμηναι στρατὸς περὶ τὰς 14,000 ἀπὸ τῶν δὲ ὠπλισμένοι οἱ ὅλοι μὲν ἀπέρχονται εἰς ἡμετέρας τῆς Ἠλείου τετρακισχίλιοι, τῆς Ἠλείου μείονται τοῦ τῆς Ἠλείου ὡς πρὸς τὸ πυροβολικὸν καὶ ἐνεκ τῆς ἀπορίας δὲν προχωρεῖ, ἀλλὰ διὰ τῆς καταλήψεως τῆς Κοζάνης ἐπηρεασάσης τὸ θάρρος ὁ ἡγευτικὸν στρατοῦ καὶ δι' ὀρητικῶν ἔργων, πιθανολογεῖται ὅτι θὰ ὑποχωρήσῃ. Ἐγὼ ἤποτε ἐλπίζω ὅτι ταχέως θὰ καταλάβῃ εἰς Ἰωάννινα. Ἀπαντα τὰ νοσοκομεία τῶν ὁρητικῶν εἶναι πλήρη τραυματικῶν οἵτινες ἔτι ἀσπὴν καταφθάνουσι διὰ τοῦ σιδηροδρόμου τῆς Ἠλείου. Ἐγὼ διαμένω ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν τὸν λόχον μου διότι ἔχω πολλὴν ἔργασίαν τῆς ὀλίγου ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν τούτου ἡναγκάσθη να ἐνοικιάσω οἰκίαν τῆς παρατὸν στρατῶνα, ὅστις εἶναι εἰς τὸ Ἀμπελοκήπου, ἵνα εἶμαι πλησίον διὰ μὲν ἐρχόμενον».

Ὁ εἰς Ἀλεξάνδριαν ἔξ ἑμέλος τοῦ λόχου ἀποτελῶν Ἐμμανὴλ Καλοχριστιανῆς ἀπέστειλε πρὸς τὸν «Ταχυδρόμον» τῆς Ἀλεξανδρείας ματῶν ἀνταπόκρισιν ἐκ τοῦ στρατοπέδου τῶν Πηγαδίων ἐκ τῶν ὁποίων μεταφέρο τὰ ἑξῆς:

«Θαυμάσιον καιρὸν τὸ θέαμα τοῦ Ἀμπελοκήπου. Δεξιὰ ἡμετέρας, ἀριστερὰ ἢ Ἠπειρος καὶ νησιδὲς αὐταί. Ἡ πορεία ἤρξατο τὴν 3.20', ὑπὸ βαρυδαίαν βροχήν. Τυλιγμένοι τὰ ὄρη μὲν εἰς ἀβασίον ἐμπρὸς μὲν φραγούρα 4.30' μ. μ. Ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ μὲν εἰλε τῷ κ. λοχαγῷ ὅτι ὁ πλημμυρισμένος ἕρως κατέκλυσε τὴν ὁδὸν ὁ δὲ Π. Σαλταμπάσι διατάσσει «ἐμπρὸς» καὶ ἅπας ὁ λόχος ἐρχεται ἐντὸς τοῦ ὕδατος.

Τὸ πρὸ συνέβη ἀπερίγραπτον. Ὁ λοχαγὸς μὲν κ. Στάσης μὲ τὸ γιγαντικὸν παράσημά τοποθετεῖται χωμμένος ὡς τὰ γόνατά μέσα εἰς τὸ ὕδωρ. Ὅλοι προχωροῦμεν καὶ βραδύως βαδίζοντες τοῦ ὕδατος».

Ἐπιτερο μὲς τοῦ ἰδίου λόχου ὁ ἐπιλοχίας Γ. Ν. τραυματίας νῦν, γράφει τὰ ἑξῆς περὶ διοικητοῦ τοῦ λόχου.

Ἀπὸ ὑγιεθῶς ἀρκετὰ καλὰ καὶ τοῦτο εἰς τὸν Π. Σαλταμπάσι εἰς τὸν πραγματικὸν Λοχαγὸν Πέτρον Σαλταμπάσι.

πάντων προνοήσασαι, ἰδίᾳ δὲ περὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν αἰχμαλώτων Τούρκων ἀξιωματικῶν, οὓς ὑπεραρκῶς ἐπροφύλαξαν ἀπὸ τὰς παραδόξους πατριωτικὰς ἐξάρσεις τῶν ὑπεράγαν πατριωτῶν, ὧν συνήθως ἡ γλώσσα πολλῶ μείζων κατ' ὄγκον τῆς διανοίας.

ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας διήλθεν ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ πανικοῦ πανικοῦ ἦν διεδέχθη παννύχιος ἀγρυπνία ὀλοκλήρου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πόλεως, συγκεντρωμένων δύο τριῶν τεσσάρων ἢ καὶ δέκα οἰκογενειῶν ἐν τῇ παρεχούσῃ μείζονα ἀσφάλειαν οἰκίᾳ, ὅπως, ἀπὸ κοινοῦ ἀγρυπνοῦντες, εἰσὶν ἔτοιμοι πρὸς πᾶν ἐνδεχόμενον, τὸ δ' ἀτυχὲς πλήρωμα τῆς «Μακεδονίας», διήλθε τὴν νύκτα του, μακρὰν τοῦ πλοίου του ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Πρωτοδικείου ὑπὸ τὰ φιλόξενα κλινισκεπάσματα ἀπερ' ἡ κοινωνία τῆς Ἐρμουπόλεως τῇ προτροπῇ τοῦ Ἐπαρχοῦ μας τῷ παρέσχε.

Ἦδη τίθεται ἐν σπουδαίον, ἐν σοβαρὸν ἐρώτημα. Ὅθενδήποτε καὶ ἂν προέρχεται τὸ βομβαρδίσαν τὴν «Μακεδονίαν» Τουρκικόν, θ' ἀφεθῆ νὰ πιέσῃ ὡς ἐφιάλτης τὸ στήθος τῶν Αἰγαίοπελαγίτων, ἀπειλοῦν τὰς νήσους μας, διακόπτον τὰς συγκοινωνίας μας καὶ ἔτοιμον, ὀφείποτε ἀπαντήσῃ μεμονωμένον ἀδυνατοῦν δὲ ν' ἀμυνθῆ ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων ὑφ' ἃς διατελεῖ, πολεμικὸν μας, νὰ τὸ πυρπολῇ;

Ποίαν ὑπηρεσίαν ἐκπληροῦν πρὸς τοῦ Ἑλλησπόντου τὰ νεωστὶ ἀγορασθέντα ἀνιχνευτικὰ μας, ἀφοῦ ἀφίουν νὰ τὰ διαφύγῃ ἐν Τουρκικόν!!! καὶ δὲν τ' ἀνακαλοῦν ἵνα ἀναθέσῃ τὴν κυβερνήσιν αὐτῶν εἰς ἕνα Γούδαν εἰς ἕνα Τσουκαλᾶν καὶ νὰ τοῖς ἀναθέσῃ τὸν καθαρισμὸν τοῦ Αἰγαίου ἀπὸ τὸ πλοῖον ὅπερ τοῦ λοιποῦ θ' ἀποτελῆ τὴν διηνηκὴ ἀπειλήν, οὐ μόνον τῶν πανικοβλήτων Συριανῶν, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ πολεμικοῦ μας ναυτικοῦ τοῦ γοήτρου, καθ' οὗ καὶ μόνον τῷ Τουρκικόν πολεμικόν ἐνήργησε μετὰ διττῆς ἐπιτυχίας, διότι οὐ μόνον ἐπέτυχε νὰ διαλάθῃ τὴν ἐπαγρύπνησιν τοῦ στόλου, ἂν πιστεύσωμεν τὸ κυβερνητικόν ἀνακοινωθέν, ἀλλὰ καὶ νὰ πυρπολήσῃ τὴν «Μακεδονίαν» ἐντὸς Ἑλληνικοῦ λιμένος;

Μία τῶν πτωχοπροδομιζουσῶν, τῇ κυβερνήσῃ δὲ φυσικῶς προσκειμένων ἐφημερίδων, ἐκφράζει περικεκαλυμμένως τὴν ὑπόνοιαν, ὅτι ὁ κυβερνήτης τοῦ διαφυγόντος πολεμικοῦ δὲν θὰ εἶναι Τούρκος. Ἡμεῖς, μολοντί δὲν συνειθίζομεν νὰ ὑποτιμῶμεν τῶν ἐχθρῶν μας καὶ νὰ φανταζόμεθα ὅτι μόνον ἡμεῖς εἴμεθα ἀγγεῖα πάσης ὑπεροχῆς, ἐρωτῶμεν, διατί, ἀφοῦ ἐφθασαν εἰς τὸ συμπέρασμα αὐτὸ, δὲν ἀντιτάσσοις κατὰ τῆς τολμηρᾶς ἰκανότητος τοῦ ξένου αὐτοῦ, μίαν ἐπίσης τολμηρὰν Ἑλληνικὴν ἰκανότητα, ἣτις ἀσφαλῶς θὰ ἐπιτελέσῃ τὸ καθήκον τῆς, καὶ τὴν ἀναθεθείσαν αὐτῇ ἐντολήν;

Πρὸς οὖν, ὅτε ἐβλέπομεν τοποθετούμενους τὸν μὲν Γούδαν ἐπὶ τῆς «Κρήτης», τὸν δὲ Τσουκαλᾶν ἐπὶ τῆς «Μακεδονίας», ἐγράφομεν, ὅτι ἔχοντες οὐκ ἐγνωσμένον καὶ ἀγνωστὸν ἡμετέρας ἀξίας ἀξιωματικῶν, ἐν οὗτοις, ἀντὶ νὰ τοῖς ἀναθέσωμεν τὴν διοίκησιν πολεμικῶν μονάδων δράσεως, τοὺς καλοῦμεν ἐπὶ τὴν κυβερνήσιν τῆς πρώτης ἐμπορικῆς κ α ρ α β ἔ λ α ς, ἦν μετεβαπίσαμεν εἰς πολεμικόν, ἀλλ' ἄνευ οὐδεμιᾶς μαχητικῆς ἰκανότητος, καὶ ἐνδεχόμενον νὰ ἔχωμεν καὶ ἀξιώσεις ὡς πρὸς αὐτοὺς.

Ἐν τούτοις, παρὰ τὰ μειονεκτήματα τῶν πλοίων των, ἅμα ὡς τοῖς ἐδόθη ἢ περιστάσεις νὰ ἐπιτελέσωσι τὸ καθήκον των τὸ ἐπετέλεσαν, εἰς μίαν ὁμῶς κρίσιμον περίστασιν, ὡς ἢ προχθεσινὴ συνάντησις, εὐρίσκονται μὲ δεδεμένους τὰς χεῖρας.

Ἄν τὸ ἄτυχθὲς ἐκυβέρνα ἄλλην οἰανδήποτε μονάδα ὀκ. Τσουκαλᾶς, ἔστω καὶ τορπιλοβόλον ἢ πᾶσι γοήτρου τοῦ ναυτικοῦ δὲ τὸν διηρημένον θὰ ὑφίστατο τὴν ὁποίαν διὰ τῆς τοφεύκτου πυρπολήσεως μείωσιν ἢ ἂν ἀπέ-

δανελίων φρουρήσεως, διότι ὅταν ἐν Τουρκικόν κατωρθῶ νὰ ἐξέλθῃ τῶν Δαρδανελίων δὲν εἶναι δεκτὴ καμμία ἐλαφρυντικὴ δικαιολογία ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων.

Ὅταν οἱ χερσαῖοι Τούρκοι ναῦται ταξιδεύουν, ἠδύναντο κατὰ μείζονα λόγον οἱ θαλασσίνοι Ἑλληνες ν' ἀγρυπνοῦσι.

Θαυμάσια ὑπῆρξεν ἡ ἐν γένει δράσις τοῦ διευθύνοντος τὴν Νομαρχίαν τῶν Κυκλάδων Α'. Γραμματέως αὐτῆς κ. Μεταξᾶ, ὅστις κατὰ τὴν θλιβεράν περιπέτειαν τῆς ἀδοκίτου ἐμφάνσεως πρὸ τοῦ λιμένος μας Τουρκικὸν πολεμικὸν καὶ τοῦ ἐντὸς τοῦ λιμένος μας βομβαρδισμοῦ τοῦ ὑπερωκεανείου Μακεδονίας ἐπεδείξατο ὅτι κέκτηται εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν τὸ διοικητικὸν τακτὶ καὶ τὴν ἡρεμὸν ψυχραιμίαν ἣτις δέον νὰ διακρίνῃ τὸν κατέχοντα τὴν ὑπερτάτην ἐν τῷ Νομῷ διοικητικὴν θέσιν.

Ἡ συγκρότησις προξενικῶν συμβουλίων, ἢ συνεννόησις πρὸς τὰς δικαστικὰς καὶ ἀστυνομικὰς ἀρχὰς πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως ἐν οὕτω κρίσιμοις στιγμαῖς, ἢ συνεννόησις πρὸς τὴν κυβερνήσιν, ἢ σύνταξις ἐκτύπωσις καὶ διανομὴ ἐπισήμων ἀνακοινωθέντων πρὸς καθησύχασιν ὀλοκλήρου πανικοβλήτου πληθυσμοῦ πάντα, ταῦτα ἀποτελοῦν τὸ σύνολον τῆς ἄκρως εὐστόχου καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν ἐπιτυχῶς δράσεως τοῦ καλοῦ διοικητικοῦ τούτου ὑπαλλήλου.

— Θαυμάσια ὑπῆρξεν ἡ ἐνέργεια πρὸς κατὰσβεσιν τῆς ἐπὶ τῆς «Μακεδονίας» ἐκραγείσης πυρκαϊᾶς. Μὴ ἀρκεσθεῖς ὁ κυβερνήτης εἰς μόνην τὴν ἐκβολὴν τῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου πυρομαχικῶν, ἰδίᾳ τῶν ὀβιδίων, ἐπεκαλέσθη τὴν συνδρομὴν τοῦ ναυαγισσοστικῶν Δανιμαρκία, ὅπερ καὶ ἤρξατο διὰ τῶν τεραστίων ἀντλιῶν τὴν κατάσβεσιν, ἀτυχῶς κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τυχαία ἐκρηξίς κιδωτιοῦ φυσικῶν Γκρά ἐνέσπειρε τὸν πανικὸν εἰς τὸ πλήρωμα τῆς Δανιμαρκίας ὅπερ κόψαν τοὺς σωλῖνας τῶν ἀντλιῶν ἀπεμακρύνθη ὀλοταχῶς, ἀπέμεινε δ' ὁ κ. Τσουκαλᾶς εἰς τὰς ἰδίᾳς δυνάμεις. Ἐν τούτοις μέσῳ τῶν φλογῶν κατωρθώθη ἢ εἰς τὴν θάλασσαν ἐκβολὴ τῶν ὀβιδίων, δι' ἣς προελήφθησαν ἀνυπολόγιστοι καταστροφαί.

— Μεθαύριον ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου δὲν ἑορτάζει ὁ κ. Ἰωάννης Μακαρονόπουλος.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

Χωρίζομενοι τοῦ γενναίου καὶ συμπαθοῦς κυβερνήτου μας, κ. Λυκούργου Τσουκαλᾶ, κατόπιν τοῦ ἀτυχῶς περιστατικοῦ τῆς ἐντὸς τοῦ λιμένος τῆς Σύρου πυρπολήσεως ὑπὸ Τουρκικῶν ὀβιδίων τῆς «Μακεδονίας», ἣτις μέχρι σήμερον διὰ τῶν κατστρεπτικῶν ὀβιδίων τῆς ἐνέσπειρε τὴν φρίκην καὶ τὸν θάνατον εἰς τὰς τάξεις τῶν ἐχθρῶν, ἕνα καὶ μόνον πόθον αἰσθανόμεθα, νὰ ἐκφράσωμεν τὸν θαυμασμὸν μας, τὴν ἐγκάρδιον ἀγάπην μας πρὸς τὸν ἀγαπητὸν μας κυβερνήτην, ὅστις καθ' ὅλον τὸ διάστημα, καθ' ὃ ὑπηρέτησamen ὑπὸ τὰς διαταγὰς του, ἐδείχθη ὁ ἀπαράμιλλος ἐκεῖνος στρατιωτικὸς ἀρχηγὸς ὁ ὁποῖος, ὅχι μόνον ἐμπνέει τὴν ἀπόλυτον πεποίθησιν εἰς τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἄνδρας διὰ τῆς ἀδιαφιλονεικῆτου ἀξίας του, ἀλλ' εἶναι δι' αὐτοὺς ὁ φιλόστοργος πατήρ, ὁ ἀφοσιωμένος σύντροφος, ὁ οὐδένα τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀνδρῶν παραμελῶν, ὁ οὐδένα καὶ κατ' αὐτὰς τὰς δυσχερεστεράς περιστάσεις ἐγκαταλείπων, ἀφοῦ καὶ τὴν τελευταίαν ἀκόμη στιγμὴν πρὸ τῶν τηλεβόλων τοῦ ἐχθροῦ περὶ ἐνὸς καὶ μόνον ἐμερίμνησε περὶ τῆς πτωχότητος ἡμῶν οὓς ἀπεμακρυνε τοῦ βομβαρδιζομένου πλοίου, ἐφ' οὗ μόνος αὐτὸς μετ' ὀλιγίστων παρέμεινε πυροβολητῶν.

Ἐπισημασθέντες. Ματθαῖος Κολώνης, Παναγιώτης Μελιγγόνης, Νικόλαος Τσαουσάκης, Ἰωάννης Βαβαράσιος, Ἀναστάσιος Καρανιάς, Νικόλαος Γαλατσάνος, Ἀναστάσιος Ἀρκουδάκος, Θεόδωρος Μακρουγιάννης, Ἰωάννης Σάδης, Ἡρακλῆς Στάβρης, Νικόλαος Οἰκονόμου, Πέτρος Τσιρίγος καὶ Ἀντώνιος Πολυγιωργός. Ναῦται. Χαράλαμπος Βόγιας, Γεώργιος Γεωσιτάδης, Γεώργιος Κεραμιδάς, Βλάσιος Γιαννόπουλος, Ἰωάν. Γιαννακόπουλος, Ἰωάν. Ἀνδρέου, Ἀνδρέας Παλιούρας, Γεώργιος Χαλκιάς, Λουκάς Σταυρίδης, Κων. Ἰωάννου, Παναγ. Δούβρος, Ἐμμ. Βογιατζῆς, Παναγ. Βρονταμίτης, Χαράλ. Ἀλέπουρος, Μιχαὴλ Μορφέτης, Γεώργ. Πετρόπουλος, Α. Μελαχρογιός. (Ἐπονται ὀλοκλήρου τοῦ πληρώματος αἱ ὑπογραφαὶ ὡς ἐλλείπει χωρὸν παραλείπομεν ἐκ τοῦ εὐχαριστηρίου, ὅπερ, κατόπιν φροτικῶν καὶ ἐπιμόνων παρακλήσεων ὀλοκλήρου πληρώματος, ἐνδουσιωδῶς ἐπὶ τῆς 4. τῆς τοῦ κυβερνήτου τῆς πλοίου.)

τρέχει ἔλθῃ τὴν γραμμὴν, παρηγορῶν τοὺς τραυματίας, ἐνθουσιάζων τοὺς ἄλλους.

... Σιωπηλοὶ, ἀκίνητοι, μὲ τὰ ὄπλα πρὸς τὰ ἔμπροσ, ἀναμένομεν τὴν προσέγγισιν τοῦ ἐχθροῦ. Φέρομεν πάντες τὰς λόγχας ἐπὶ τῶν ἔπλων καὶ συγκεινημένοι εἰς ἄκρον ἐπιχειροῦμεν νὰ διακρίνωμεν τὸν ἐχθρόν. Τὴν ἐμφάνισίν του χαιρετίζομεν μὲ παρατεταμένα «ζήτω» καὶ θερστικὰ ὄμαδὸν πυρά. Ὁ λοχαγὸς μας ὄρθιος, ἀψήφῳν τὰς σφαίρας, μᾶς ὑπενθυμίζει σελίδας ἐξόχους τῆς ἱστορίας μας, τὰς θερμοπύλας, τὸν Μαραθῶνα, τοὺς ἱερολογίτας τοῦ 21.

... Ἀπὸ πρωΐας καὶ πάλιν ἄρχονται οἱ ἀραιοὶ πυροβολισμοί, οἵτινες πυκνοῦνται συνεχῶς, ἐντὸς ὀλίγου δὲ γεννεύεται καὶ πάλιν ἡ μάχη καθ' ἔλθῃ τὴν γραμμὴν, σφοδρότερα σήμερον, πλέον πεισματώδης.

... Τὴν 2αν ἀπογευματινὴν ὥραν ὁ ἐχθρὸς λαβῶν ἐνισχύσεις, ἐπιτίθεται καθ' ἡμῶν. Τὸν ἀποκρούομεν καὶ πάλιν. Τὸ πυροβολικὸν μᾶς κτυπᾷ διηνεκῶς. Ἐν τῇ μεταξύ δὲ τὰ φυσίγγια ἄρχονται νὰ ὀλιγοστεύουν.

Τινὲς τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος ὀπισθοχωροῦσιν ὅπως λάβωσι φυσίγγια. Τοῦτο ἐκλαμβάνεται ὡς ὀπισθοχώρησις καὶ παρασύρονται πολλοί, οἵτινες καταλαμβάνουσιν ὀπισθὲν μας 100 μέτρα ἕτερον ὄχρωμα.

Ἡμῖν μετὰ τοῦ ἀνεψιοῦ μου κ. Καλπαδάκη ἀριστερὰ τοῦ γενναίου λοχαγοῦ καὶ ἀριστερὰ τοῦ ἐπίσης ἀνδρείου ἀναδειχθέντος ἐπιλοχίου κ. Νικήτα Γεωργίου.

Συνιστῶ τὴν προσοχὴν τοῦ λοχαγοῦ ἐπὶ τῶν συμβαινόντων. Ἀψήφει οὗτος καὶ σφαίρας καὶ ὀδοὺς. Σηκώνεται ὄρθιος εἰς τὸ πρόχωμα καὶ μὲ τὸ σπαθὶ γυμνὸ διατάσσει: «Παιδιά, κανεὶς δὲν θὰ ὑποχωρήσῃ, ὅλοι ἐδῶ θὰ πέσωμεν». Οὐδὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὸν ποήσῃ. Ὡς ἐκ τοῦ γιγαντώδους ἀναστήματός του ὄλος φαίνεται ἀπὸ τὸ ὄχρωμα καὶ αἱ σφαίρας τὸν ἀπειλοῦσιν ἀλλ' οὐδόλως πτοεῖται.

«Στὰς θέσεις σας, παιδιά, φωνάζει». Παραλαμβάνει τὰς διατάξεις καὶ μεταδίδει ταύτας ὁ γενναῖος ἐπιλοχίας Νικήτας. Παραμένομεν στὸ πλευρὸν τοῦ περὶ τοὺς 50, μεταξύ τῶν ὁποίων ὁ δεκανεὺς Χαλκιόπουλος, ὅστις πίπτει ἀργότερον, ὁ δεκανεὺς Βεκρῆς, ὁ συνάδελφος Καλπαδάκης.

Ὁ Νικήτας φωνάζει: «Παιδιά! ἐδῶ στὸ πλευρὸν τοῦ λοχαγοῦ μας θὰ πέσωμεν». Ἐδῶ μὲ μίαν φωνὴν ἀπαντῶμεν ὅλοι. «Ἄς γίνῃ νέον Δραγατσάνι».

Ὁ ἐχθρὸς οὐδὲν ἀντιλαμβάνεται διότι βάλλομεν κατ' αὐτοῦ διὰ ταχέων πυρῶν. Μ' ἓνα «ζήτω» ἐπαναφέρομεν καὶ τοὺς ἄλλους, οἵτινες εἶχον ταχθῆ ὀπισθεν καὶ τὸ πῦρ καθίσταται πυκνότερον.

Πρὸ τοιαύτης ἀντιστάσεως ὁ ἐχθρὸς σταματᾷ. Αἱ ἀπώλειαι του εἶναι μέγισται, διότι ὁ λόχος μας ἀποτελεῖται ἀπὸ πλείστους σκοπευτὰς δεινοῦς.

... Εἶναι πλέον νύξ. Οἱ στρατιῶται ἐκθαμβοὶ καὶ κατάπληκτοι ζητοῦν τοὺς γνωρίμους των, τοὺς συγγενεῖς των καὶ ὅλοι θαυμάζουν τὸν ἥρωισμὸν καὶ τὸ θάρρος τοῦ λοχαγοῦ μας Σαλταμπάση, ὅστις ἔσωσε τὸν λόχον καὶ ὀλόκληρον τὸ στράτευμα. Δὲν ἀκούεται πλέον τὸ ὄνομά του, τὸ ἀντικαθιστᾷ ἡ λέξις «ἥρωας», «ὁ ἥρωας λοχαγὸς μας». Οὕτως εἶναι γνωστὸς πλέον ὁ Σαλταμπάσης.

... Ἀπὸ πρωΐας ὁ λοχαγὸς μας Σαλταμπάσης ὄρθιος, ὡς πάντοτε, διηύθυνε τὴν μάχην, ἐτοποθέτει καταλλήλως τοὺς ἀνδρας εἰς μέρη ἀσφαλῆ, τοὺς πάντας ἐνεθάρρυνε καὶ εὐρίσκειτο εἰς διαρκῆ συνεννόησιν μετὰ τοῦ λοχαγοῦ κ. Γαρδέλη.

Μὲ τὰς συμβουλὰς του ἐπανελάμβανε τὰ ἐξῆς: «Παιδιά καὶ σήμερον σὰς θέλω νὰ πολεμήσητε ὡς πάντοτε, θὰ ἐμμείνωμεν μέχρις ἐσχάτων».

Ὅλοι ἀπήντων: «Κύριε λοχαγέ, ὅλοι μαζὺ σας θὰ πέσωμεν».

Ἦτο φεῦ! ἡ τελευταία ἡμέρα καθ' ἣν ἐπέπρωτο νὰ τὸν θαυμάζωμεν μετὰ τῶν ἡμῶν! Τὴν 1 μ. μ. ἐπωφεληθεὶς «ὁ ἥρωας λοχαγὸς μας» τῆς καταπαυσάσης ὀλίγου μάχης, ἐκάθισε πρὸς στιγμὴν ν' ἀναπαυθῆ.

Ἄλλὰ σφαῖρα εὔρεν αὐτόν.

Κατέπεσε δεξιᾷ. Ἐτρεξα ἀμέσως πρὸς αὐτόν, μετὰ τινῶν δὲ ἄλλων συναδέλφων καὶ τοῦ Νικήτα δυσκόλως τὸν μεταφέρομεν 20 μέτρα μακρὰν, ὀπισθεν βράχων τινῶν, ὅπου καὶ ἐπιθένομεν προχειρῶς τὸ τραῦμα.

Ὁ Σαλταμπάσης δὲν χάνει τὰς αἰσθήσεις

του, ἥρωας ἐν ζωῇ, ἥρωας καὶ εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ τάφου.

Ἄπας σχεδὸν ὁ λόχος ἀκολουθεῖ καὶ τὸν μεταφέρομεν ἐκ Μπιζάνης εἰς τὰ «Πεστὰ» ἐξ ὥρας μακρὰν.

Ἐκεῖ οἱ ἰατροὶ ἐπεμβαίνουν καὶ ὁ κ. Μακκῆς, ἀνθυπίατρος καὶ φίλος τοῦ μακαρίτου, τὸν παρηγορεῖ. Ἀδύνατον νὰ ἀφήσῃ ἐπίδεσμον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, θέλει νὰ τοὺς βγάλῃ, ἀλλὰ δὲν τὸν ἀφήνομεν.

Διανυκτερεύω τὴν ἐσπέραν τῆς Δευτέρας 10 τρέχοντος εἰς τὸ πλευρόν του, ἀπαντῶν εἰς τὰς ἐρωτήσεις του, ἀνακουφίζων καὶ παρηγορῶν αὐτόν.

Τὴν ἐπομένην Τρίτην, ἐνδεκάτην τρέχοντος, λίαν πρωΐ, προσέρχονται οἱ ἀκολουθήσαντες στρατιῶται καὶ ὑποβάλλουσι τὰ σέδη των εἰς τὸν ἥρωα λοχαγόν, μετ' ὃ ἀπέρχονται. Τὸ ἀπόγευμα 12 νοσοκόμοι καὶ ἐγὼ τὸν μεταφέρομεν εἰς Ἐρμὴν Ἀγᾶ καὶ ἐκεῖθεν δι' αὐτοκινήτου ἀπερχόμεθα εἰς Φιλιπιάδα, ὅπου τὸν εἰσηγάγομεν εἰς τὸ Ἑλβετικὸν Χειρουργεῖον.

«Μανώλη! λύσε τὸν ἐπίδεσμον! μὲ ἐνοχλεῖ!» «Ἀμέσως κ. Λοχαγέ». Νικήτα, νερὸ εἰς τοὺς ἄνδρας. — Ἐπῆραν. — Καὶ ἄλλο. Τὸν παρηγόρου ὡς ἡδυνάμην καὶ τὸν καθησύχαζον. Οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἀποχωρίζομαι ἐκ τοῦ πλευροῦ του. Παρ' ὅλας ὅμως τὰς ἰατρικὰς βοηθείας οὐδὲν κατωρθώθη. Τὸ ἀπόγευμα δὲ τῆς Πέμπτης 13 τρεχ. καὶ τὴν 1 ἀκριβῶς μ. μ. παρέδιδεν εἰς Κύριον τὸ πνεῦμα.

Εἰς Φιλιπιάδα παρήσαν οἱ ἑφεδροὶ ὑπολοχαγοὶ δικηγόροι κ. κ. Δ. Χοιδᾶς καὶ Σφοῖνης ὡς καὶ ὁ κ. Γεωργίτσος.

Τὴν ἐπομένην Παρασκευὴν 14 τρεχ. ὁ ἥρωας Σαλταμπάσης ἐνεταφιάζετο κατ' ἐξῆς παντὸς ἀνεχώρει ἀπὸ τοῦ μέσου ἡμῶν.

Ὁλόκληρος ὁ λόχος πενθεῖ καὶ συλλυπεῖται ἐγκαρδίως τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἀειμνήστου Πέτρου, ὅστις ἐτίμησε τὴν φιλάτην μας Πατρίδα καὶ τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα Ἀλεξάνδρειαν, ἣτις ἐγνώρισε καὶ δεόντως ἐξετίμησε τὸν γενναῖον λοχαγὸν Πέτρον Σαλταμπάσην.

Τιμὴ καὶ δόξα εἰς τὸν ἥρωά μας.

Ε. Καλοχριστιανάκης
Φοιτητῆς Νομικῆς

Ἐπιστολὴ τοῦ Προέδρου τοῦ Προξενικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν κ. Παντελεὴν Σαλταμπάσην μετὰ προσφωνήματος.

Ἐν Ραμλιῷ Ἀλεξανδρ. τῆ 24(12)1912.

Φίλε Κύριε Σαλταμπάση.

Ὁ θάνατος τοῦ ἀδελφοῦ σας ἦτο τύσον ἐπιβλητικὸς, ὥστε καὶ ἀντιθέτως πρὸς τὸ πανάρχαιον Ρωμαϊκὸν ἀπόφθεγμα «Cadant arma togae», τὰ ὄπλα ὑποχωρεῖτωσαν εἰς τὴν τήβεννον, καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτῆ διέκοψε τὸ ἔργον τῆς ἑκείνου λάμπῃ μνήμῃ ἢ αἴγλη τῶν ὄπλων, τὰ ὅποια ἐκεῖνος ἐδόξασεν. Τὴν μικρὰν ἐκείνην διακοπὴν συνεχίζων, ἕνα ῥυθῶς εἶπω, διενουήθην χθὲς κατὰ τὸ ἐν τῇ Ἱστολεμκίῳ τελεσθὲν πολιτικὸν μνημόσυνον, μετὰ τὸν ῥήτορα τῆς τελετῆς, νὰ προσθέσω ὀλίγας λέξεις, ὅσα ἢ τήρησις τοῦ αὐστέρου τύπου τῆς δικαστικῆς συνεδρίας δὲν θὰ ἐπέτρεπεν εἰς τὸ προεδρικὸν στόμα. Σκεφθεὶς ἕμῳς ὅτι τοῦτο θὰ ἐξήρχετο τοῦ προγράμματος μὴ ἐπιθυμῶν νὰ προσκρούσω ὀπωσδήποτε εἰς τὴν ὠρισμένην τάξιν τῆς τελετῆς, προστίμησα νὰ σιωπήσω, ἀρκούμενος εἰς τὸ νὰ ἐκθέσω πρὸς ὑμᾶς τὴν σκέψιν μου καὶ ὅσα περίπου θὰ ἔλεγον, ἂν ἐζήτηον καὶ ἐλάμβανον τὸν λόγον ἐν τῇ Ἱστολεμκίῳ.

Ἐπὶ τούτοις δὲ, περκαλῶν ὑμᾶς νὰ δεχθῆτε τὸ ἐπὶ κλειστον χειρόγραφον πρὸς ἐνθύμησιν.

Διατελῶ μετὰ τιμῆς καὶ ἀγάπης
Γ. Π. Χοιδᾶς

Τὸ Προσφώνημα

Εἰς θάνατος μᾶς συνεκέντρωσεν ἐν τῷ ὄντι ἐν πνεῦμα, πνεῦμα ἑνωτικῶν, ὑπὸ ἐν ὀφθαλμοῖς, αἰσθητὰ ἀγάπης, ὑπὸ μίξιν, ἰδέαν, ἰδέαν τιμῆς. Τὸ μεγαλοπρεπὲς θεῖον τὸ ὅποιον περὶ τοῦ θάνατος οὗτος, συνήθουσε ἡμᾶς εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην διὰ νὰ διδαχθῶμεν ἐξ αὐτοῦ καὶ ἕνα διδάξωμεν δι' αὐτοῦ. Καὶ διὰ ταῦτα, ὅπως ὁ Ἕλληνας Φωσφόρος, ἐμπνευσθεὶς ἀπὸ τοὺς τάφους, ἐποίησε τὰ Μνήματα, ὑπὸ πολιτικὴν ἐποψίν κινήτων τὴν ἀνάστασιν, οὐχὶ τῶν σωμάτων, ἀλλὰ τῆς ἀρετῆς, ἐν τῷ σεβασμῷ τῶν τάφων τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, σεβασμῷ ἐν τῷ ὅπῳ ἡμεῖς τιμωμεθα ὁ ποιητὴς τὸ αἰσθητὰ τὸ ἄπειρον τὴν ἀνθρωπίνην οἰκογένειαν

εἰς τὴν ἐδραίωσιν τῆς πολιτικῆς καὶ θρησκευτικῆς συνθέσεως, τοιούτοτρόπως καὶ εἰ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἕλληνας διάκονοι τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν, ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὸν ἄκρατον ἡμῖν ὑλικῶς καὶ ἐντούτοις λάμποντα νεορῶς εἰς τὰ ὄμματα ὄλων μας, τάφον τοῦ Πέτρου Σαλταμπάση, παρεσκευάσαμεν τὴν σεμνὴν τῆς παρουσίας στιγμῆς ὀμνήσουμεν, ὅχι μόνον ὀφειλομένης τιμῆς ἕνεκεν, εἰς τὴν μνήμην του, ἀλλὰ καὶ διδασκαλίας χάριν, διότι παρόμοιος τάφος κινῶν εἰς ἐξόχους πράξεις, εἶναι ὁ οἶστρος πρὸς εὐγενεῖς θυσίας, περικλείων εἰς χῶρον μικρὸν μεγάλην ἰδέαν, τὴν ἰδέαν τῆς Πατρίδος. Καὶ τί νὰ εἶπω περισσότερον περὶ Πατρίδος, ἐγὼ τί νὰ εἶπω περισσότερον περὶ Πατρίδος, ἐγὼ Ἕλληνας πρὸς Ἕλληνας; Ἡ λέξις, ἡ γλυκεῖα λέξις ἣτις εἶναι ἐγκεχαρχγμένη εἰς πᾶσαν Ἑλληνικὴν καρδίαν ἀρκεῖ, καὶ τὸ Ἑλληνικὸν αἶσθημα ἐνὸς ἐκάστου καὶ μαζὺ ὄλων μας, θὰ ἀπαντήσῃ σιωπηλὸν ἀλλ' ἐπίσημον καὶ ἀνώτερον τῆς εὐγλωττίας τί εἶναι Πατρίς. Ἄλλ' ὑπὲρ πᾶσαν περιγραφὴν θὰ ἀπαντήσῃ τὸ παράδειγμα τοῦ Πέτρου Σαλταμπάση, ὅστις, καταθέσας τὸ δικόγραφον ἀνέλαβε τὴν πανοπλίαν, ἡ ὁποία ἂν ὑπῆρξεν ἀνίσχυρος νὰ φυλάξῃ τὴν ζωὴν του, ὑπηρετήσεν ὅμως τὴν ἰδέαν ἣν ἐκεῖνος ἐνεσάρκωνε καὶ ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἐπιπεγενναῖος καὶ ὀλύμπιος εἰς τὸν ἀποχωρισμὸν, μὲ τὸ ὑψηλὸν φρόνημα ὅτι ἐξετέλει καθήκον καὶ ἔθετεν ἓνα ἀκόμη ἀθροῦν λίθον εἰς τὰ ἔκλαμπρον οἰκοδόμημα τὸ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὀνομαζόμενον «Ἑλλάς».

Τὴν μνήμην τοῦ ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἐκλιπόντος ἐταίρου ἐπιτελοῦντες, ἀνερχόμεθα εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ ἀγῆστου τῆς ἀλυστῆς καὶ τοῦ ὠραίου, ἐνωτιζόμενοι τὴν ὑψηλὴν ἔννοιαν τοῦ θανάτου του ἀποφέροντες δὲ μετ' ἑαυτῶν τὰ ἐκ τῆς πενήθιμου, ἀλλ' ὑπερφάνως ἀγομένης τελετῆς ταύτης προκύπτοντα ἀνώτερα διδάγματα, ἃς κράζωμεν πρὸς τιμὴν τοῦ τετιμημένου, προσερχόμενοι νεορῶς ἐνώπιον τοῦ ἡρώου του, τὰ λόγια τοῦ ποιητοῦ μας

«Φλάμπουρα ὄπλα τετιμημένα
ἄς γυροῦν κατὰ τὴ γῆ!»

Ἐν ὄνειρον ἀπαίσιον

Εἰς ἐκ τῶν φιλάτων τοῦ κ. Κ. Σαλταμπάση ἡρώα αὐτόν δι' ἐπιστολῆς του ἐξ Ἀργολίδος δέκα ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ του μὴ τυχόν δυστυχῆ τι συνέβη ἐν τῷ αἰῶνι του, διότι εἶγεν ἰδῆ ὄνειρον λίαν δυσάρεστον. Ἀμα δὲ ἐπλήρωσθη τὸν θάνατον ἐπέστειλεν αὐτῷ μακρὰν ἐπιστολὴν ἐξ ἣς ἀποσπῶμεν τὰ ἐπόμενα.

Ἀγαπητέ μου, Ἀδελφέ μου Κωνσταντίνε.

Σχεδὸν ἄπνος, στενάζων, δακρύων, μὲ σπλάγγνα διεσχισμένα καὶ θολὸν ἐγκέφαλον, μόλις ἐξημέρωσε σπεύδω νὰ σοῦ γράψω ἐν τῇ ἐλπίδι ὅτι κάπως θὰ παρεχομένης οὐχὶ ἐκ τῶν γραφομένων ἀλλ' ἐκ τῆς ἀκμνήσεως τοῦ ἀρχαίου καὶ ἐπιστηθίου φίλου... Ἄχ! ὁ Θεὸς τοὺς ἐκλέγει καὶ ἐν τῷ μεγαλείῳ του ἀδικορεῖ διὰ τὰ δεινὰ τοῦ ἀνθρώπου. Ἄχ! τὸ ἐμάντευμα διὰ τοῦ ὄνειρου καὶ σοῦ τὸ ἀνῆγγεῖλα πῶς νὰ ἐννοήσῃς τί ἐτεκταίνετο διὰ νὰ τὸ προλάβῃς; Τὸ πνεῦμα τοῦ Ηεπαφλέσσα ἐπετεύχισεν ἀπὸ τὸ Μανιάκι καὶ μετέφερεν ἐξ Αἰγύπτου τὸν ἐκλεκτόν του ἀπόγονον διὰ νὰ τὸν ἔχῃ σύντροφον δεικναιολογημένως (10) Ὅταν συλλογισθῶμεν ὅτι ἐγεννήθημεν γυμνοὶ καὶ θὰ ταφῶμεν περιβεβλημένοι μὲ νεκρικὸν ἔνδυμα, ὀφείλομεν νὰ δεχθῶμεν ὅτι καὶ τέκνα καὶ περιουσίαι καὶ δόξαι καὶ τιμὰ εἰσὶν ἀντικείμενα ζένα διδόμενα πρὸς ἡμᾶς ὡς ἀπλοῦς φύλακας. Καὶ ὄντως ἐνῶ ὁ Πέτρος ἡρέμα ἐδικηγόρει ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἡ φωνὴ τῆς Πατρίδος τὸν καλεῖ νὰ σπεύσῃ πρὸς ἀπελευθερώσιν τῶν ὑποδοῦλων Ἑλλήνων. Σπεύδει πίπτει ἡρωικῶς καὶ νῦν ὁ Ἑλληνισμὸς, ἀνυμνεῖ τὸ ὄνομα τοῦ... καθημερινῶς δὲ καὶ εἰς αἰῶνα τὸν ἀπαντᾶ ἐν τοῖς ναοῖς θὰ μνημονεῖται ὁ Πέτρος Σαλταμπάσης ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος μαχόμενος καὶ πεσών... Πόσον καὶ ἐγὼ δικηφορετικός ὅχι ἡμῖν ἐάν ὁ ἀγκυπητὸς μου Γεώργιος ἀπέθνησκεν ὅπως ὁ Πέτρος. Ταῦτα δὲ γράφων ἤδη ἀγνωῶ ἐάν εἰς τὸν πόλεμον αἰσταν. Ἄλλ' ἐνθυμούμενοι ὅτι ἀνθρωποὶ ἐσμέν, ὀφείλομεν νὰ υποκύπτωμεν ἀναφωνοῦντες «δεδοξαμένον τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου». πᾶν παρὰ πᾶνον ἰσοδυναμεῖ πρὸς βλασφημίαν.

(10) Κατὰ τὴν ἐν Μανιακίῳ τῇ 1825 ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Παπαφλέσσα μάχην ἐφονεύθησαν δύο ὀπλαρχεγοὶ πρὸ-